

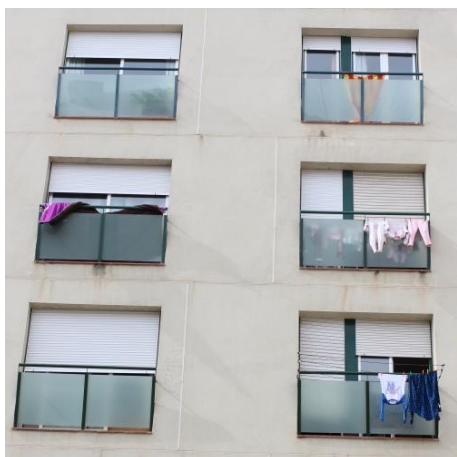

Ajuntament de Lleida

TALLERS D'IDEES PER A L'ELABORACIÓ DE L'ORDENANÇA DEL PAISATGE DE LLEIDA

Taller d'idees núm. 2:
El paisatge de la ciutat

ACTA DE RESULTATS DEL TALLER

LLEIDA, 15 DE MARÇ DE 2016

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

DINAMITZADORS:

ESPAI
TRES
Territori i Responsabilitat Social

ÍNDIX DE CONTINGUTS

1. Introducció al taller	3
Context i objectius del taller	3
Temàtica, programa i assistència al taller	4
2. Resultats subtema 1: Tractament paisatgístic dels espais lliures	5
El cablejat	5
Les terrasses	6
Els parcs i jardins urbans	7
Les paradetes de fires	7
3. Resultats subtema 2: Elements associats a l'edificació i els rètols	8
Consideracions generals	8
Les mitgeres	8
La publicitat i els rètols en façana	9
Els tendals	9
Les antenes	9
Les cartelleres i altres elements publicitaris (no en façana)	10
Els grafitis	10
4. Resultats subtema 3: Àrees amb un tractament paisatgístic especial	11
Terrenys no utilitzats de la zona periurbana	11
Solars urbans sense edificar	11
Locals tancats	12
Accessos a la ciutat	12
Zones d'especial protecció i tractament	13
Annex 1: Participants al taller	14

1. INTRODUCCIÓ AL TALLER

CONTEXT I OBJECTIUS DEL TALLER

L'Ordenança del paisatge és un instrument normatiu que ha començat a redactar l'Ajuntament de Lleida i que pretén regular el conjunt d'intervencions sobre els elements que afecten el paisatge del municipi.

El moment inicial en el que es troba el procés d'elaboració de la nova Ordenança requereix d'una reflexió profunda sobre el seu contingut. Per aquest motiu, la Paeria ha organitzat **tres tallers d'idees** amb un doble objectiu:

- Contrastar i, sobretot, plantejar entre tots els diferents sectors implicats, els continguts de l'Ordenança del Paisatge de Lleida, amb l'objectiu de disposar de pautes i idees que es puguin tenir en consideració per a la seva redacció final.
- Donar veu a agents professionals, econòmics i socials del nostre territori per tal de recollir les seves aportacions sobre com concretar l'abast i el contingut de l'Ordenança del Paisatge.

Cadascun dels tres tallers està dedicat a una temàtica específica, tal com mostra la taula següent:

Taller i temàtica	Data
Taller 1. Abast i contingut de l'Ordenança	8 de març de 2016
Taller 2. Paisatge de la ciutat	15 de març de 2016
Taller 3. Paisatge rural	29 de març de 2016

Tota la informació vinculada a aquest procés participatiu (programes dels tallers, actes, documents de suport, etc.) es pot consultar a la següent web de la Paeria: <http://paisatge.paeria.cat>.

Fotografia 1. Presentació del 1r taller per part de Joan Blanch, Coordinador tècnic d'Urbanisme de Lleida.

TEMÀTICA, PROGRAMA I ASSISTÈNCIA AL TALLER

El segon taller va tractar sobre el paisatge de la ciutat, més transformat, com un bé col·lectiu d'interès social, cultural i ambiental. Es va abordar l'abast de la seva regulació i com aquesta ha de fer incidència en l'àmbit de les edificacions, en el dels espais lliures d'edificació, en el de les activitats i en qualsevol altre aspecte que pugui tenir incidència en el paisatge, per tal de garantir a tots els habitants poder gaudir d'un paisatge harmònic i d'una adequada qualitat de vida.

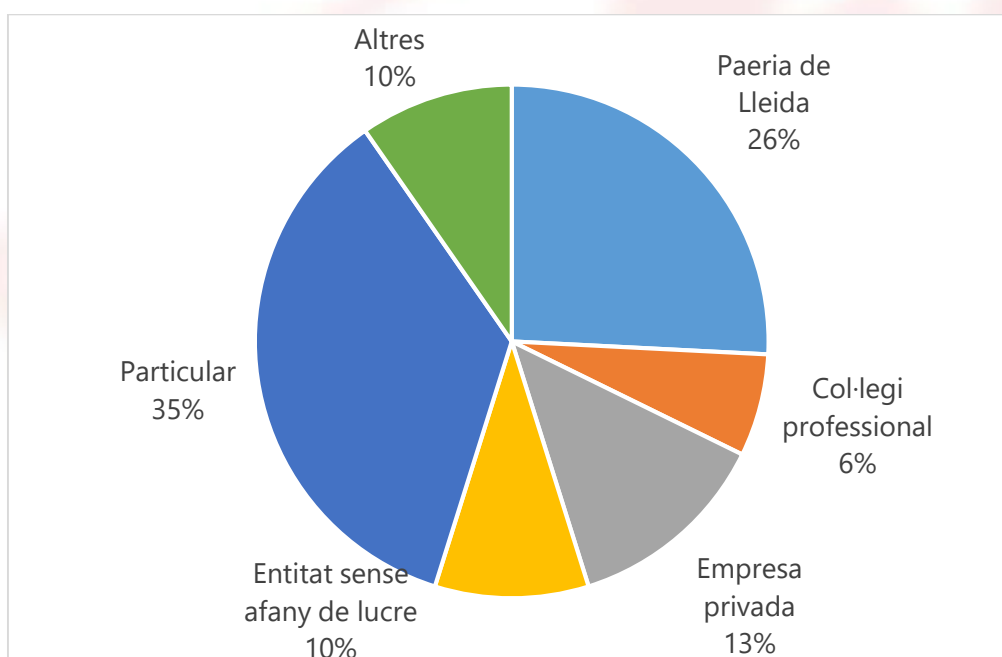
Els tres subtemes tractats en profunditat durant el taller van ser:

- 1. Tractament paisatgístic d'espais lliures**
- 2. Elements paisatgístics associats a l'arquitectura, l'edificació i els rètols identificatius**
- 3. Àrees urbanes i periurbanes que requereixen un tractament paisatgístic especial**

El taller va tenir lloc el dimarts 15 de març a l'Escola d'Art Municipal Leandre Cristòfol, i es va estructurar seguint el següent **programa**:

18.30h	Acreditacions i benvinguda als participants
18.40h	Contextualització del debat: reflexions sobre el paisatge de la ciutat.
18.45h	Funcionament del taller: objectius i metodologia de debat
18.50h	Debats simultanis: es van formar 3 grups de treball, i cada grup va tractar els tres temes en què s'estructurava la sessió
20.15h	Posada en comú: síntesi de les aportacions i consensos detectats A càrrec dels dinamitzadors de cada grup
20.30h	Tancament de la sessió

Al taller hi van assistir **31 participants** (vegeu també l'Annex 1), amb la següent distribució de perfils:

2. RESULTATS SUBTEMA 1: TRACTAMENT PAISATGÍSTIC DELS ESPAIS LLIURES

Aquest primer subtema pretenia abordar les determinacions que l'Ordenança podria considerar en relació amb els elements comuns dels espais lliures, tant públics com privats, tals com el mobiliari urbà, la senyalització, l'arbrat, els paviments, el cablejat, les terrasses, etc. e tot el ventall ampli d'elements en els que potencialment podria incidir l'Ordenança, els participants van decidir centrar-se en quatre: el cablejat, les terrasses, els parcs i jardins urbans, i les paradetes de fires. Per a cadascun d'aquests quatre elements, es van realitzar tot un seguit d'aportacions.

EL CABLEJAT

Els tres principals problemes d'aquest element són, segons els participants, la visibilitat en façanes, els cables que creuen carrers i la manca de retirada del cablejat obsolet. I les tres possibles solucions, sobretot pels als dos primers problemes, són el soterrament, el cobriment dels cables en la mateixa façana (tapar-los per evitar que es vegin) o la reubicació dels cables als terrats dels edificis. Fetes aquestes aportacions de caire introductori, els participants van suggerir mesures més concretes.

- **Obligar el soterrament del cablejat en tots aquells carrers que compten amb tubulars subterranis, i fomentar el cobriment en aquells carrers on no existeix aquesta possibilitat**

Un participant va exposar que diversos carrers de la ciutat (sobretot al Centre Històric i altres sectors com el Passeig Ronda) compten amb tubulars subterranis preparats per acollir el cablejat fruit d'inversions municipals. En aquest sentit, es van plantejar dues propostes: 1) Obligar les companyies, a través d'un acord amb l'Ajuntament, a soterrar el cablejat en tots aquells carrers que disposin d'aquests tubulars, de manera que no quedi a criteri de les companyies; 2) Atorgar ajuts als privats per soterrar el cablejat en aquells edificis que disposen de tubulars propers.

En el cas dels carrers que no disposen d'aquesta infraestructura, els participants van apostar per mesures incentivadores per tal de fomentar el cobriment dels cables que actualment estan a les façanes i generen una mala imatge. Finalment, i pel que fa als nous desenvolupaments urbanístics, la nova Ordenança hauria de garantir que el cablejat sempre anirà soterrat, tal com preveu la normativa vigent.

- **Assolir acords entre l'Ajuntament i les companyies de serveis per a la retirada dels cables obsolets, havent definit prèviament un programa gradual en funció de l'impacte visual**

Hi va haver-hi uns consens majoritari en la necessitat de retirar el cablejat obsolet, una responsabilitat que haurien d'assumir les companyies de serveis. Alguns participants van reclamar que la Paeria cerqués vies d'acord amb les companyies, mentre que d'altres apostaven pel fet que l'Ordenança inclogués l'obligatorietat de la retirada, ja que així el consistori tindria més força legal. Prèviament a l'inici d'aquest procés de negociació, es va reclamar que l'Ajuntament analitzés quins cablejats eren obsolets i que establís un pla gradual de retirada en funció de l'impacte visual dels cables, començant per aquells que ocasionen un impacte més greu i evident.

- **Regular la retirada dels postes de fusta provisionals que acaben sent definitius**

Un participant va recalcar que les companyies sovint instal·len postes de fusta provisionals que comporten un obstacle a la via pública, i que acaben esdevenint definitius perquè no són retirats. L'Ordenança, com en el cas del cablejat, hauria d'obligar les companyies a retirar aquests postes; a més a més, hauria d'establir que no es poguessin instal·lar ni en la vorera ni en la línia de façana, per evitar així que esdevinguin un obstacle per als vianants.

LES TERRASSES

La regulació de les terrasses des del punt de vista paisatgístic va ser una necessitat amb la que tots els participants van estar-hi d'acord, llevat d'una opinió dissonant que apostava per no permetre la instal·lació de cap terrassa. Ara bé, l'orientació i el grau de detall d'aquesta regulació van generar menys consens entre els participants. Únicament un criteri general va comptar amb l'aprovació de tots els assistents: calia donar la màxima prioritat als vianants. A partir d'aquí, es varen proposar mesures diverses, no sempre coherents entre elles.

- **En carrers o voreres on vulguin instal·lar-s'hi terrasses, establir una amplada mínima de pas per als vianants**

Una de les mesures amb més consens, en consonància amb el criteri general exposat més amunt. Però no es va arribar a concretar quina havia de ser aquesta amplada o com calcular-la. Ara bé, sí que es va arribar a comentar que si un carrer o vorera no permetia aquesta distància mínima de pas, no s'hi hauria de permetre la instal·lació de terrasses.

- **Regular, en més o menys detall, l'estètica –l'estil– de les terrasses**

El grau de detall d'aquesta regulació no va generar un consens majoritari. Per a alguns participants, calia entrar en detall, fins al punt d'establir projectes de disseny per a les terrasses i utilitzar aquesta regulació per embellir la ciutat; per a d'altres, calia deixar força marge de llibertat per tal que els establiments poguessin incorporar a les terrasses la seva "imatge de marca".

Alguns aspectes que podria regular l'Ordenança semblaven generar prou consens, com ara la superfície màxima de la terrassa o la volumetria. En canvi, els materials o el fet que estiguessin sempre obertes van ser aspectes amb punts de vista contraposats. Pel que fa als materials, hi havia participants que deien que era molt complex fixar-los, mentre que d'altres proposaven que com a mínim s'establiessin "grups de materials" a utilitzar. Pel que fa al possible tancament, algun participant deia que només s'hauria de permetre en aquelles zones, com ara determinades places, que ho admeten.

- **Determinar una superfície i una volumetria màximes de les terrasses en funció de l'amplada de pas i fixar elements delimitadors de la superfície de les terrasses**

Un cop determinada i respectada l'amplada mínima de pas, també caldria establir criteris que permetessin calcular la superfície i la volumetria màximes que podrien tenir cada terrassa. No es va concretar més com definir aquests càlculs, si bé sí que una participant va comentar que caldria fixar aquells elements que servissin per delimitar les superfícies màximes, com ara pèrgoles o baranes vegetals. Aquests elements delimitadors contribuirien a generar una imatge d'ordre.

- **Identificar àmbits coherents dins la ciutat des del punt de vista paisatgístic i establir uns criteris estètics mínims que haurien de complir les terrasses però també altres elements**

Aquesta proposta va generar força consens. Es tractaria de delimitar unitats paisatgístiques coherents a tota la ciutat (per tant, a tots els barris, no únicament al centre històric) i a partir d'aquí definir uns criteris estètics –no es van concretar quins– per a les terrasses però també per a d'altres elements i usos com per exemple el mobiliari urbà.

- **Prohibir les terrasses en zones d'aparcament**

Una mesura proposada per una participant i vinculada a la proliferació de terrasses en zones d'aparcament que donen mala imatge. Altres participants no hi estaven d'acord, ja que apostaven per establir unes condicions per permetre les terrasses en aquest tipus d'espais.

- **Analitza les solucions adoptades per altres ciutats i cercar un model per a les terrasses de Lleida**

Atès que la regulació de les terrasses és un aspecte que ja s'ha abordat en moltes altres ciutats, fora interessant analitzar les solucions adoptades en altres llocs i, a partir d'aquí i en funció dels trets paisatgístics de Lleida, definir un model propi.

- **Crear una comissió de treball entre l'Ajuntament i els gremis de comerciants per consensuar les mesures relacionades amb terrasses i comerços en general**

Atès que la regulació de les terrasses és un tema molt sensible que pot arribar a condicionar inversions econòmiques als comerciants i als establiments, un participant va proposar crear un espai de treball conjunt entre l'Ajuntament i els representants dels gremis més directament afectats per tal d'abordar aquesta qüestió i assolir mesures consensuades.

ELS PARCS I JARDINS URBANS

El breu debat sobre aquest element va partir d'una constatació suggerida per una participant: en general, tot i que amb alguna excepció, els parcs de la ciutat estan massa pavimentats, costa trobar-hi "verd". Les zones verdes estan massa concentrades als exteriors i no on viu la població. Amb aquest punt de partida, força compartit, les aportacions van ser les següents:

- **Renovar i millorar els parcs existents per fer-los més "verds" i "rurals", prioritzant la sensació de benestar i les espècies autòctones**

Un dels parcs que ja funciona en aquest sentit i que pot servir de model inspirador és el dels Camps Elisis, amb abundant vegetació. Per tant, caldria introduir més vegetació als parcs de l'interior de la ciutat, però utilitzant sempre espècies autòctones. Una participant, però, va reclamar que més verd voldria dir més manteniment, de manera que proposava que les millores sempre consideressin aquest criteri per tal de minimitzar-lo. En un altre sentit, un participant va reclamar que els parcs estiguessin més ben adaptats a les persones amb dificultats de mobilitat.

- **Fer més "sostenibles" i "intel·ligents" els parcs i el verd urbà**

Sense concretar gaire, es van fer algunes propostes per aconseguir que la gestió del verd urbà fos més eficient i sostenible. Es va proposar aplicar mesures *smart* aplicades al verd de les voreres, regular millor el sistema de reg perquè consumeixi menys aigua o utilitzar paviments drenants.

LES PARADETES DE FIRES

Aquest darrer element va ser el que menys es va debatre. L'aportació més consensuada va ser que l'Ordenança fixés criteris paisatgístics a complir per les paradetes adaptats al tipus d'esdeveniment (per exemple, les festes de Nadal), si bé es va reconèixer que per a alguns esdeveniments concrets es faria difícil. No va haver-hi consens sobre si també caldria fixar criteris adaptats a l'estètica de cada zona de la ciutat. Els dos únics criteris concrets que es van suggerir van ser respectar l'amplada de pas en carrers i places, i evitar que les paradetes tapin la visió d'elements arquitectònics de gran interès.

3. RESULTATS SUBTEMA 2: ELEMENTS ASSOCIATS A L'EDIFICACIÓ I ELS RÈTOLS

Aquest segon subtema abordava la regulació dels espais edificats, tant en les determinacions purament arquitectòniques com en els elements que complementen a l'edificació. També plantejava com l'Ordenança hauria de considerar els elements que complementen o se sobreposen a l'edifici, siguin instal·lacions, antenes, etc. o bé rètols identificatius d'establiments i cartelleres publicitàries.

CONSIDERACIONS GENERALS

- **L'Ordenança ha d'orientar l'edificació, però no l'ha d'encotillar**
Alguns participants consideraven que l'Ordenança havia de ser prou flexible com per permetre un cert marge als arquitectes i planificadors a trobar les solucions més adequades al paisatge. Alguns dels participants (arquitectes, sobretot) insistien en que l'Ordenança no hauria d'encotillar sinó que hauria d'orientar o marcar uns principis de referència. Altres participants consideraven que en alguns espais, com el Centre Històric, sí que seria convenient establir uns criteris més estrictes.
- **L'Ordenança ha de permetre l'estudi del cas per cas, però sense caure en l'arbitrarietat**
Els diversos grups van aprofundir en el debat sobre la flexibilitat que hauria de tenir la norma. Alguns dels participants van proposar la creació d'una comissió o comitè d'experts per analitzar *ad hoc* determinades intervencions sobre el paisatge. Altres participants alertaven del risc que l'Ordenança perdi sentit, ja que si les actuacions se sotmeten a criteris que poden ser mutables o poden tenir múltiples interpretacions, la norma deixa de proveir una seguretat jurídica a la ciutadania i els agents econòmics i socials. Aquest debat no va quedar resolt, més enllà de la constatació de la dificultat que implica elaborar la pròpia ordenança.

LES MITGERES

- **L'Ordenança ha d'incentivar els acabats artístics a les mitgeres**
Els participants van coincidir en valorar molt positivament els acabats artístics a les mitgeres, sigui amb murals, i fins i tot grafitis si aquests són de qualitat.
- **Les mitgeres han de tenir tractament de façana en cas que siguin definitives**
Si una mitgera ha de quedar consolidada (per exemple, perquè no hi ha previsió que s'hi edifiqui sobre), aquesta ha de tenir un tractament de façana, és a dir, que ha de tenir uns acabats equivalents als de façana (arrebossats, obra vista...).
- **En mitgeres temporals o fruit d'un enderroc, convindria ajustar els requeriments a les característiques de la mitgera i el temps que estarà exposada**
Els participants consideraven que l'Ordenança difícilment podria establir requeriments vàlids per a totes les casuístiques que es podrien produir. En cas de mitgeres temporals, o que són fruit d'un enderroc, els participants opinaven que es podrien deixar en el seu estat original o caldria fer-hi algun tractament segons la ubicació de la mitgera, les seves mides, el temps que passaria abans d'estar coberta, etc.
- **L'Ordenança ha de permetre que algunes mitgeres puguin ser suport de rètols publicitaris**
Alguns dels participants trobaven adequat que algunes mitgeres poguessin contenir publicitat, ja que això permetria embellir algunes mitgeres degradades, i a la vegada generar una activitat econòmica i uns ingressos per a les comunitats de veïns.

LA PUBLICITAT I ELS RÈTOLS EN FAÇANA

- **La publicitat i els rètols dels establiments han de respectar la composició arquitectònica dels edificis**
La retolació d'establiments i la publicitat en edificis ha de ser respectuosa amb les pròpies façanes dels edificis. Per exemple, s'han d'emmarcar en els buits dels edificis, i no sobresortir-ne.
- **Les banderoles perpendiculars a la façana s'han de regular segons la mida del carrer**
Les banderoles i els cartells que sobresurten de la façana s'haurien de regular o eliminar segons les característiques del carrer (amplada, per exemple).
- **L'Ordenança ha de regular els rètols lluminosos en façana i en coberta**
L'Ordenança ha de limitar l'impacte lumínic que produeixen els rètols lluminosos en les façanes i en les cobertes dels edificis.
- **Establir una fiança per a la instal·lació de nous rètols per garantir la seva retirada**
Per evitar el manteniment de retolacions i publicitat d'establiments que ja han finalitzat la seva activitat, els participants proposaven l'establiment d'una fiança, a la que l'Ajuntament pugui recórrer per retirar els rètols en cas de tancament del negoci.

ELS TENDALS

- **Les característiques dels tendals han de quedar integrades en el projecte d'obra**
Els projectes de nova construcció han d'establir les característiques dels tendals (mida, materials, colors, etc.).
- **En construccions existents, cal regular la coherència en tot l'edifici**
Les façanes dels edificis han de mostrar una total coherència en les característiques dels tendals. Qualsevol actuació que s'hi vulgui realitzar ha de comptar amb un acord de la comunitat de propietaris per tal que aquesta s'apliqui de forma coherent en tot l'edifici.

LES ANTENES

- **L'Ordenança ha de prohibir taxativament la instal·lació d'antenes en façana**
L'Ordenança ha de ser estricta en la prohibició de noves antenes de televisió en façana, i establir un període de transitorietat per agilitzar la retirada de les antenes existents, amb campanyes informatives i de sensibilització. Totes les antenes haurien d'anar situades a les cobertes dels edificis, i sempre que sigui possible s'hauria de minimitzar el número d'antenes instal·lades (per exemple, afavorint que les comunitats de veïns comparteixin el senyal).
- **L'Ordenança hauria d'abordar la instal·lació d'antenes de telefonia mòbil en cobertes**
Alguns participants es mostraven preocupats per la proliferació d'antenes de telefonia mòbil en les cobertes dels edificis, i els possibles efectes en la salut de les persones, a més de l'impacte sobre el paisatge urbà. En aquest sentit, l'Ordenança podria establir criteris per evitar la redundància d'instal·lacions de repetició, afavorint que les diverses operadores es possessin d'acord per compartir les instal·lacions.

LES CARTELLERES I ALTRES ELEMENTS PUBLICITARIS (NO EN FAÇANA)

- **L'Ordenança ha d'evitar la proliferació de cartelleres**

Alguns participants consideraven que actualment hi ha una quantitat excessiva de cartelleres publicitàries, especialment a les entrades de la ciutat. Mentre que alguns participants proposaven que no se n'instal·lin més, altres participants defensaven que caldria oferir alternatives, ja que el lloguer, la instal·lació i manteniment de les cartelleres és una activitat econòmica que genera ocupació a la ciutat. En aquest sentit, alguns participants van proposar la instal·lació de cartelleres en solars i en edificis en obres.

- **L'Ordenança ha d'establir les característiques de les cartelleres**

Més enllà del debat sobre el número de cartelleres que pot assumir la ciutat, alguns participants van proposar que l'Ordenança fixés uns criteris bàsics per a la instal·lació de cartelleres. Un criteri en el que una participant va insistir és que els pilars de les cartelleres no obstaculitzin la visió en les carreteres, especialment en cruïlles.

- **Establir una durada i una fiança per a la instal·lació de cartelleres**

A l'hora de permetre la instal·lació de noves cartelleres, l'Ajuntament ha de fixar la durada prevista de la seva exposició. De manera semblant que amb el cas de les retolacions en façanes i cobertes, els participants proposaven l'establiment d'una fiança, a la que l'Ajuntament pugui recórrer per retirar els rètols que hagin superat el temps previst d'exposició, o que estiguin obsolets.

ELS GRAFITS

- **L'Ordenança ha d'establir on es poden fer grafitis i on no**

Més enllà del debat intrínsec sobre la qualitat artística i estètica dels grafitis, els participants consideraven que l'Ordenança hauria d'establir quins elements i espais de la ciutat haurien de ser lliures de grafitis. Fins i tot, també es podria habilitar espais aptes per a aquesta activitat, que segons alguns participants s'hauria de considerar com una activitat artística més (com l'art escultòric als espais públics).

- **L'Ordenança ha de prohibir i sancionar els "tags"**

Una variant dels grafitis són les firmes o "tags", que segons els participants no signifiquen cap aportació artística o estètica, sinó tot el contrari. Caldria poder denunciar i sancionar les persones que efectuen aquestes pintades, tot i que els mateixos participants van coincidir en la dificultat d'enxampar les persones que fan "tags" *in fraganti*.

Fotografia 2. Posada en comú dels resultats del subtema 2.

4. RESULTATS SUBTEMA 3: ÀREES AMB UN TRACTAMENT PAISATGÍSTIC ESPECIAL

Aquest tercer subtema pretenia plantejar l'actuació de l'Ordenança corresponent a les àrees urbanes i periurbanes de la ciutat que requereixen d'un tractament paisatgístic especial i més acurat. Plantejant la necessitat d'establir una regulació específica per aquests àmbits, bé per garantir la preservació del seu valor paisatgístic, bé per establir una nova regulació que permeti nous usos i la millora dels espais infrautilitzats i en procés de degradació.

El debat es va centrar en 5 aspectes i qüestions que es detallen a continuació.

TERRENYS NO UTILITZATS DE LA ZONA PERIURBANA

El debat va girar entorn de com ha d'intervenir l'Ordenança sobre els terrenys infrautilitzats que es troben a la perifèria de la ciutat construïda i que suposen la interfície de contacte i relació entre l'entorn agrícola de l'Horta i la ciutat.

- **Cal tenir en compte la situació de temporalitat d'aquests terrenys classificats com a sòl urbanitzable programat, però no desenvolupat**
Es tracta de terrenys de propietat privada, o sovint bancària, i per tant la incidència de l'Ordenança sobre els mateixos pot ser complexa. A banda cal tenir en compte la temporalitat del seu estat.
- **Cal considerar la situació d'aquests terrenys com a límit i transició entre la ciutat i l'Horta**
L'Ordenança ha d'incidir especialment en com acabar la urbanització de la ciutat per definir una transició suau i ben integrada paisatgísticament amb l'Horta.
- **Regular la perillositat amb un tractament similar al que s'obliga als solars urbans**
Els assistents van coincidir en què una de les qüestions on l'Ordenança ha d'incidir sobre aquests terrenys infrautilitzats és en regular la perillositat, obligant als propietaris a mantenir els espais nets i amb una certa gestió per reduir el risc d'incendi i no tapar senyalitzacions dels camins o carreteres adjacents, entre d'altres.
- **Mantenir els terrenys amb usos i activitats d'acord a l'entorn on són**
Els assistents també van coincidir en que una manera de mantenir aquests espais és promovent el seu ús. Per això van considerar que l'Ordenança podria incentivar aquest ús permetent convenis, cessions d'ús o altres fórmules de suport per aquesta finalitat. Els usos que es podrien establir són tots aquells que tinguin en compte la situació periurbana i de límit amb l'espai agrícola i la ciutat: horts, camps d'activitats esportives, aparcaments dissuasius, etc. D'altra banda, també es va proposar un sistema d'incentius i obligacions a la vegada (per exemple reduccions de l'IBI) per tal que la propietat mantingués els terrenys amb usos agrícoles fins al seu desenvolupament.

SOLARS URBANS SENSE EDIFICAR

Pel que fa a aquests espais d'escala més petita, els participants també van coincidir en promoure el seu ús mentre no es desenvolupen o edifiquen definitivament.

- **Dur a terme un tractament ordenat i diversificar els usos dels solars buits**
Els assistents van coincidir en la necessitat de donar un tractament ordenat i coherent amb la ciutat dels solars buits i pendents de ser edificats. També en la promoció de la diversificació d'usos

temporals que s'hi poden disposar, de forma que tinguin sentit segons el lloc i les necessitats del lloc: places, aparcaments, jardins, horts, instal·lacions d'art, etc.

En aquest sentit es va citar el projecte "solars vius" que va estudiar la diversitat de solars buits de la ciutat, en tant que la seva morfologia, ús i gestió per determinar diferents solucions a la seva situació temporal.

- **Aplicar solucions específiques pels solars entre carrers**

Hi ha alguns solars buits que es troben entre dos carrers, tancats per tant a banda i banda. Per a aquests casos, es va proposar un ús temporal dels mateixos, quan el desnivell i la situació ho permetessin, com a connectors entre carrers, afavorint per tant també les visuals i la connexió pels veïns.

- **Promoure la cessió d'ús temporal per la gestió local dels solars urbans**

Es va proposar que els usos a afavorir fossin aquells amb repercussió positiva pel barri i els seus veïns i veïnes, establint per tant mesures des de l'Ordenança per promoure convenis o acords de cessió temporal que puguin afavorir la gestió local dels solars. En aquest sentit es va citar el cas de la gestió de solars urbans de París, que disposa d'una regulació amb l'establiment de les formules pertinents per la cessió d'espais a les comunitats veïnes, tot i que en aquest cas es va comentar que afectava a solars de titularitat pública.

LOCALS TANCATS

Pel que fa la problemàtica dels locals buits i tancats en planta baixa, els assistents van coincidir amb el fet que és un problema per la ciutat, principalment als llocs on es comencen a acumular o en entorns més clau com ara al carrer major.

- **Integrar el tancament del local amb la façana de l'edifici**

Segons els assistents l'Ordenança podria regular el tancament d'aquests locals de forma que fos adequat i s'integrés amb l'estètica de l'edifici on és, minimitzant així el seu impacte visual.

- **Promoure els usos temporals als locals buits**

Una altre mesura que es va considerar, va ser la possibilitat que des de l'Ordenança s'establissin mesures per afavorir l'ús d'aquests espais, per mitjà de convenis o acords de cessió d'ús, possibilitant l'establiment de per exemple instal·lacions artístiques o activitats amb benefici local. Aquestes mesures podrien ser incentivades amb per exemple una reducció d'obligacions fiscals, com ara de l'IBI. No obstant es va comentar la dificultat d'aquests acords per qüestions de propietat.

ACCESSOS A LA CIUTAT

Un dels àmbits on els assistents també van coincidir que calia aplicar mesures específiques van ser els accessos a la ciutat ja que ara per ara no es considera que les portes, tant per carretera com per tren, donin una bona imatge de la ciutat. Per exemple a l'actualitat es considera que la carretera de Saragossa, N-II, és un lloc amb potencial conflicte davant el projecte de desdoblament.

- **Regular la secció dels vials dels accessos**

Els assistents van comentar que un dels aspectes importants a regular són els vials, determinant com es vol que siguin ja que això també en determina l'aspecte i l'impacte paisatgístic, per exemple regular aspectes com l'amplada de la secció, la velocitat, l'arbrat o les construccions del voltant. En

aquest sentit hi va haver dissens degut a que alguns participants van considerar que aquests aspectes eren objecte del pla general i no d'una Ordenança de paisatge, que sí que podria entrar a regular per exemple els acopis de materials de les naus o espais al voltant dels accessos.

- **Limitar l'impacte de les grans construccions i adequar-ne l'escala**

Un dels principals impactes paisatgístics segons els assistents és la gran mida i manca d'integració paisatgística d'algunes naus i construccions de, per exemple grans marques comercials. En aquest sentit es va proposar regular-ne el "gra", és a dir adequar la mida en proporció al lloc, establint un sistema de sanció i incentiu, és a dir incentivar facilitant l'adequació, o bé sancionant si no es compleix. Per tal efecte convindria fer estudis de paisatge per cadascun dels accessos per determinar el grau d'adequació de les construccions.

Per alguns dels assistents no obstant, la regulació no hauria d'anar en el sentit de limitar la mida, sinó més aviat de distribuir adequadament els metres construïts dins la parcel·la, en funció del lloc i l'impacte paisatgístic.

ZONES D'ESPECIAL PROTECCIÓ I TRACTAMENT

Cap al final del debat es va plantejar la qüestió de les zones d'especial protecció i com hi pot incidir l'Ordenança.

- **Zones d'especial protecció delimitades segons "el què"**

Les zones d'especial protecció es poden establir i delimitar en entorns definits per un "què", és a dir un element o àmbit en concret, de patrimoni, cultural o natural, d'especial atenció per estar en procés de degradació, per exemple. Per tant, entorns que tenen o són d'influència per aquest què i que cal regular de forma especial per mitjà de l'Ordenança. Pot ser un sistema dinàmic i en constant actualització segons les necessitats, i basat en localitzar aquests espais i el seu entorn d'influència.

- **Regulació del Turó de la Seu Vella**

Una part del debat es va dedicar al Turó de la Seu Vella, com una de les zones considerades per regular de forma especial. En aquest sentit es va comentar que calia tornar a posar sobre la taula el Pla Especial que es va dur a terme per l'àmbit, fent un tractament integral del paisatge del Turó i la seva connexió amb la ciutat. En aquest sentit i des de l'Ordenança es va demanar dur-hi a terme una política activa de rehabilitació.

- **Regulació de les zones d'especial protecció i tractament**

Els assistents van estar d'acord en què l'Ordenança ha d'establir regulacions especials per aquest tipus de zones, definides com a especials per diferents raons (valor paisatgístic o necessitat d'actuació i intervenció). Per a alguns dels assistents l'actuació de l'Ordenança en aquests àmbits ha de ser la de requerir un projecte específic davant d'una actuació al lloc.

D'altra banda, en els casos dels àmbits en desús, o en un estat temporal de no aprofitament, els assistents van considerar que l'Ordenança hauria de facilitar eines per incentivar i facilitar l'activitat en aquests espais. Algunes eines que es van esmentar van ser les de convenis o acords de cessió d'ús, la reducció d'obligacions fiscals pels propietaris, per exemple l'IBI, i obligar a que en tot cas s'hi faci "alguna cosa", per evitar abandonaments.

ANNEX 1: PARTICIPANTS AL TALLER

Tot seguit es llisten els **31 assistents al taller**, dividits segons els tres grups assignats:

Nom i cognoms	Institució/Entitat/Empresa	Grup
Guillem Boneu Santamaria	Unió de Pagesos - Canal de Pinyana	1
Marta Buira	EMD Sucs	1
Imma Castelló	Arquitecta	1
Emilia Corona	Particular	1
Montse Gil de Bernabé	Paeria de Lleida	1
Fèlix Larrosa Piqué	Paeria de Lleida	1
Pilar Pallàs	Paeria de Lleida	1
Eugènia Rodríguez Segarra	Construcciones Pallàs	1
Margarida Roure Gatus	Particular	1
Ramón Ruiz Fernández	Paeria de Lleida	1
Óscar Castro Garcia	Associació UNESCO Lleida	2
Ferran Florensa Mayoral	Arquitecte Florensa	2
Sara Gómez	Ajuntament de Lleida	2
Carlos González Iglesias	Grup Municipal del Comú de Lleida	2
Helena Guiu Cervera	Arquitecta	2
Ramon Llobera Serentill	COAC	2
Ton Montardit	ASPID	2
Joan Muntané i Raich	Fundació Lleida 21	2
Carles Saez	A títol individual	2
Ramon Solsona	Federació d'Hosteleria	2
Dolors Andreu Castellví	Arquitecta	3
Sergi Gimeno	Particular	3
Montserrat Iniesta	Particular	3
Mireia Mercadé	Particular	3
José Luis Osorio	Grup Ciutadans	3
Dídac París	Comercial Pintures	3
Víctor Pérez-Pallarès Luque	COAC	3
Marina Pifarré Rovira	Associació camí Mariola	3
Ramon Sumalla Gamiz	Paeria de Lleida	3
Rosario Viguera	Tecnologia i Regs	3

FACILITADORS	Rol
Xavier Basora	Dinamitzador subtema 1: tractament paisatgístic dels espais lliures
Xavier Sabaté	Dinamitzador subtema 2: elements associats a l'edificació i els rètols
Irene Navarro	Dinamitzadora subtema 3: àrees amb un tractament paisatgístic especial

OBSERVADORS	Entitat	Rol
Laura Fortuny	Ajuntament de Lleida. Servei d'Urbanisme	Observadora subtema 1
Montse Plensa	Ajuntament de Lleida. Servei d'Urbanisme	Observadora subtema 2
Marta Roig	Ajuntament de Lleida. Servei d'Urbanisme	Observadora subtema 3